

- فهرست مطالب
- سخن ناشر
- پیشگفتار

فهرست تفصیلی

۱. همنشین

۳	رفیق واقعی
۴	تقسیم عمر
۴	کسب حلال
۵	پرهیز از بخل در مال
۶	هزینه صحیح مال
۷	هزینه نشدن مال در معصیت
۷	تقسیم عمر به چهار بخش
۸	حکایت خواجه نظام الملک با فارابی
۹	بیان عیوب، هدیه‌ای از طرف دوست
۱۰	ادامه حکایت نظام الملک با فارابی
۱۱	حکایتی از مؤلف

۲. حسابرسی اعمال در قیامت

۲۱	حسابگر کریم
۲۳	ضایع نشدن عمل در قیامت
۲۴	برخورد کریمانه خدا با کفار در دنیا
۲۵	محبت خدا بر خلق
۲۷	جان دادن همام با شنیدن اوصاف متقین
۲۸	عفو حساب شده روز قیامت

۳۰ حسابرسی سریع متقین در قیامت.
۳۱ چهار حقیقت

۳. هزینه عمر

۳۹ سؤال از عمر
۴۰ احتضار و درخواست عمر دوباره
۴۱ پاداش چند برابر
۴۳ عذاب، بعد از اتمام حجت
۴۴ الهامات درونی، حجت الهی
۴۵ عاقبت صرف عمر در حیوانیت
۴۶ عمر تباه شده برابر با آتش برزخ
۴۷ حسابرسی از عمر
۴۹ گرم خدا در حسابرسی
۵۰ قدردانی نعمت دین

۴. شکر و کفر

۶۰ ناسپاسی قوم سبأ
۶۱ هلاک اصحاب الفیل با سنگریزه
۶۲ لشگرکشی زیبای خدا
۶۳ ادامه داستان قوم سبأ
۶۴ ناسپاسی نعمت‌ها و درخواست بازگشت به دنیا
۶۴ پاسخ به شبهه‌ای درباره علم خدا
۶۵ ادامه داستان قوم سبأ
۶۷ درخواست بازگشت اهل دوزخ
۶۸ رستگاری در انتظار مؤمنان

۵. ارزش لحظات در دنیا

- ۷۵ معنی طاعت
- ۷۶ عبادت با امور دنیایی
- ۷۸ خیرخواهی انبیا و ائمه علیهم السلام
- ۷۸ کرم امیرالمؤمنین علیه السلام بر دشمنان
- ۸۱ ادامه حکایت عبیدالله بن حرّ جعفی
- ۸۳ توجه به قدردانی از لحظه‌ها
- ۸۴ پایان عمر کافر و مؤمن

۶. ارزش عمر

- ۹۳ موعظه پیامبر به ابوذر
- ۹۴ گذرایی فرصت جوانی
- ۹۵ تشبیه عمر به مرکبی پرسرعت
- ۹۶ آخرین لحظات عمر مرحوم آیت الله میلانی
- ۹۸ علامه طباطبایی رحمته الله علیه در حال احتضار
- ۹۹ بالاترین لذت در لحظه مرگ
- ۹۹ لحظات آخر مرحوم آیت الله خوانساری رحمته الله علیه
- ۱۰۰ آخرین لحظات عمر مؤمن

۷. بهار جوانی

- ۱۰۸ اهمیت شب در قرآن
- ۱۰۹ رفع حجاب‌ها با ایمان و تقوای مستمر
- ۱۱۱ دیدن حقایق در عالم خواب و بیداری
- ۱۱۲ دوری از مدعیان دروغین
- ۱۱۳ اختصاص شب معراج به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله
- ۱۱۴ دو نکته اساسی در کلام رسول الله صلی الله علیه و آله

گرفتن غنایم از شب و روز..... ۱۱۶

۸. نعمت بی بدیل

درس گرفتن از ویرانه‌ها..... ۱۲۴

ارزش کلام ائمه علیهم‌السلام..... ۱۲۵

علامت رو برگرداندن خدا از بنده..... ۱۲۵

علامت رو کردن خدا بر بنده..... ۱۲۷

هم نشینی با انبیا با توجه به خدا..... ۱۲۸

معنای دقیق اتلاف عمر..... ۱۲۹

اهمیت عمر، قبل از چهل سالگی..... ۱۳۰

ارتداد، حاصل یک لحظه غفلت..... ۱۳۰

نقش رفیق بد در عاقبت به شری..... ۱۳۲

۹. شکر نعمت عمر

شکرگزاری با اعمال مثبت..... ۱۴۲

انجام عمل مثبت در حد توان..... ۱۴۲

شکرگزاری با خدمت به خلق و مخلوقات..... ۱۴۴

انزجار خدا از فتنه‌گری..... ۱۴۵

اغتنام فرصت جوانی برای شکرگزاری..... ۱۴۶

برتری ارزش عمر بر سایر نعمت‌ها..... ۱۴۷

بازگشت به اصل خویش..... ۱۴۸

عبادت خدا و خدمت به خلق خدا..... ۱۴۹

ارزش کمی کار مثبت..... ۱۵۰

۱۰. تجارت لحظه‌ها

تواضع در قبال حق..... ۱۶۰

هدایت خلق، تجارت پرسود..... ۱۶۲

- ۱۶۴ اتمام حجت خدا توسط بندگان خاص
- ۱۶۵ عذر بیهوده اهل گناه
- ۱۶۷ وعده حق به مهاجرین الی الله
- ۱۶۸ غارتگران سرمایه عمر

۱۱. منفعت و خسران

- ۱۷۵ عظمت سوره عصر
- ۱۷۶ تفسیری اجمالی از سوره عصر
- ۱۷۷ همت در هزینه عمر
- ۱۷۸ حرکت مثبت موجودات عالم
- ۱۷۹ انسان، تنها خسران‌گر عالم
- ۱۸۰ تفاوت « ضرر » و « خسران »
- ۱۸۱ زندگی در خسارت، بدتر از حیوانیت
- ۱۸۳ دنیا و آخرت آباد
- ۱۸۴ تاجران پرسود

۱۲. توشه معرفت

- ۱۹۲ عصر ظهور، عصر معرفت
- ۱۹۳ هزینه عمر در باطل
- ۱۹۳ تشبیه زندگی دنیایی به آب
- ۱۹۴ ترسیم شکل ظاهری دنیا
- ۱۹۵ حکایت گرگان و کرمان
- ۱۹۵ حکایت ابوسعید ابوالخیر
- ۱۹۶ ادامه توضیح آیات شریفه
- ۱۹۸ بهشتیان و دوزخیان

۱۳. معرفت برای تجارت

- ۲۰۶ عبادت با نگاه کردن به عالم
- ۲۰۷ ارزش و جایگاه عالم
- ۲۰۸ ارزش طالبان علم
- ۲۰۹ آزادگان سرافراز کربلا
- ۲۱۱ آزادی حقیقی، آزادگان واقعی
- ۲۱۱ ارزش فراگرفتن علم و دانش
- ۲۱۳ شکایت شاگرد امام صادق علیه السلام از فقر

۱۴. تجارت پرسود ابدی

- ۲۲۰ مراتب حکیمانه برای علاقه‌مندان به سعادت
- ۲۲۱ تدبیر، راه جلوگیری از خسران
- ۲۲۱ تدبیر در طبیعت
- ۲۲۳ جلوه تربیتی خدا در عالم حیوانات
- ۲۲۳ تربیت رحیمانه خدا نسبت به بندگان
- ۲۲۴ اختیاری بودن سعادت و شقاوت
- ۲۲۴ دریافت عجیب سهم امام
- ۲۲۵ خواستن، شرط دریافت سود ابدی
- ۲۲۷ نمونه‌ای از معامله پرسود

۱۵. نگاه رحیمیت

- ۲۳۶ نگاه رحیمیّه حق و تبدیل انسان به شجره طیّبه
- ۲۳۸ ثمره قبول نگاه ربوبی حضرت حق
- ۲۳۹ عشق، اساس خلقت انسان
- ۲۴۰ شناخت سه حقیقت: خدا، قرآن و پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۲۴۲ لزوم اهتمام به معرفت‌یابی

- ۲۴۲ شناخت پیامبر ﷺ از طریق امیرالمؤمنین علیه السلام
- ۲۴۳ خروج از ظلمت به سوی نور

۱۶. تجارت دایمی

- ۲۵۲ کبر، عامل سقوط انسان
- ۲۵۳ اتصال به حق با بصیرت
- ۲۵۴ نسنجیدن اعمال جهنمیان در قیامت
- ۲۵۵ جهل از دیدگاه فلاسفه
- ۲۵۶ اتصال همه جانبه به پروردگار
- ۲۵۸ مراحل نظام حرکت به سوی تجارت ابدی
- ۲۵۸ رعایت جوانمردی در جنگ
- ۲۵۹ اتصال حضرت ابراهیم علیه السلام به حقیقت
- ۲۶۰ اتصال حقیقی امیرالمؤمنین علیه السلام به حضرت حق

۱۷. عقل و یقین

- ۲۶۹ سرمایه یقین به حقیقت
- ۲۷۰ پیامبر ﷺ در قلّه یقین
- ۲۷۱ خلقت عقل بر پایه قبول حق
- ۲۷۳ عدم یقین، نتیجه دوری از عقل
- ۲۷۴ حکایتی از مرحوم میرزا جواد آقا ملکی تبریزی
- ۲۷۵ دیدن چهره‌های الهی
- ۲۷۶ دنباله حکایت ملاقات میرزا جواد آقا
- ۲۷۷ رشد انسان، خواسته پروردگار

۱۸. اتصال به رحمت الهی

- ۲۸۵ انسان، زمینه ساز ضرر
- ۲۸۷ تدبّر در آثار رحمت حضرت حق

۲۸۸	شناخت خداوند با مطالعه سه پرونده
۲۸۹	نمونه‌هایی از آثار پروردگار
۲۹۰	نگاه رحیمیّه حق در پرورش انسان
۲۹۱	وسایل پرورش روح
۲۹۲	عزت، ثمره اتصال به پروردگار
۲۹۳	ارزش غلام سیاه کربلا
۲۹۳	اتصال کامل پیامبر ﷺ به پروردگار
۲۹۴	نشانه‌های کافران و بریدگان از خدا

۱۹. عمر، بزرگترین نعمت

۳۰۲	معرفی الگوهای قرآنی
۳۰۳	ابوذر، الگویی برای هزینه صحیح عمر
۳۰۳	ویژگی‌های ابوذر
۳۰۵	ارزش کیفیت عمل
۳۰۶	پند گرفتن در حرکت توحیدی
۳۰۶	کبر، دلیل انکار حق
۳۰۸	اندیشه در خلقت موجودات
۳۰۸	اندیشه در وجود پیامبر ﷺ
۳۰۹	اندیشه در نفس
۳۱۰	رؤیت جمال الهی در آینه طبیعت
۳۱۱	تفکر، تمییز دهنده انسان از حیوان

۲۰. تعقل برای هزینه عمر

۳۲۰	نشانه‌های اهل تعقل
۳۲۱	عقل و اندیشه، نجات دهنده کشیش مسیحی
۳۲۲	جنگ فرهنگی یزیدیان و عاشورائیان

۳۲۳	نشانه دوم اهل تعقل
۳۲۴	دو مدال افتخار اهل تعقل
۳۲۵	زراعت و تجارت اهل تعقل
۳۲۷	رشد و نمو کشت زارع
۳۲۸	اهل تعقل و هزینه صحیح سرمایه عمر

۲۱. ارزش خرد و جایگاه خردمند

۳۳۶	یاری دهندگان عقل و فقر جهل
۳۳۷	عدم پذیرش عذر جاهل در قیامت
۳۳۸	عقل مسموع و اثرات آن
۳۴۰	یکی بودن خیر با حجر بن عدی
۳۴۱	در امان ماندن اهل خیر از ضلالت
۳۴۲	کسب رحمت در تجارت خانه دنیا

۲۲. دعوت به تجارت پرسود

۳۵۱	بیماری مهلک استغنا از حق
۳۵۲	علت نپذیرفتن دعوت حق
۳۵۳	لیبک دعوت حق از سوی خاشعان
۳۵۴	دعوت حق در نهایت محبت
۳۵۵	مؤمنان، دعوت شدگان الهی
۳۵۵	تکبر حزب شیطان در مقابل دعوت حق
۳۵۶	ادامه شرح آیه شریفه
۳۵۷	تفقه در دین، مقدمه تجارت
۳۵۹	نجات از عذاب، سود پذیرش دعوت
۳۶۰	مراحل تجارت
۳۶۱	باطن تجارت

ظاهر تجارت، مجاهدت با مال و جان ۳۶۳

۲۳. تجارت با خدا

دیدگاه قرآن درباره زندگی پاک ۳۷۰
 امنیت کشتی تجارت توسط حضرت حق ۳۷۰
 دروغ در ذکر «لا اله الا الله» ۳۷۲
 مصداق عینی «نور الله» ۳۷۳
 دفاع خدا از اولیای خود ۳۷۵
 خطرات زنان ۳۷۵
 لزوم ورود به حریم دفاع خدا ۳۷۷
 معنای حیات طیبه ۳۷۷

۲۴. تاجران مؤمن

مخلصین، تاجران پرمفعت ۳۸۶
 مخلصین و جبران لغزش احتمالی ۳۸۶
 آیه الله العظمی بروجردی و جبران زیان احتمالی ۳۸۷
 زیباترین نوع هزینة عمر ۳۹۰
 علاقه شدید مؤمنان به پروردگار ۳۹۰
 منبر تربیتی ملا عباس تربتی ۳۹۱
 تاجر حقیقی مؤمن واقعی ۳۹۲
 جوان به ظاهر عاشق ۳۹۳
 کاسب فاسد و زن پاک دامن ۳۹۳
 مراحل بعدی تجارت ۳۹۵

۲۵. معرفت خداوند

شناخت حق از کلام مخلصین ۴۰۲
 معرفت، ملاک پاداش اعمال ۴۰۳

- ۴۰۴ تسلیم، نتیجه شناخت دعوت کننده
- ۴۰۵ درخواست معرفت از پروردگار
- ۴۰۶ ارزش مال در کنار معرفت
- ۴۰۷ دعوت کننده چه کسی است؟
- ۴۰۸ دعای یکی از راه‌های معرفت حق

۲۶. هزینه عمر در راه مثبت یا منفی

- ۴۱۸ ثمره هزینه عمر مطابق با خواسته‌های الهی
- ۴۱۸ قلب پاک و دل بیمار
- ۴۱۹ درمان قلوب بیمار با قرآن
- ۴۲۰ دل پاک حاج شیخ عبدالکریم حایری
- ۴۲۲ شب بیداری مردان خدا
- ۴۲۳ آسیه ، الگوی زنان و مردان تا قیامت
- ۴۲۳ تشبیه قلب به سگ
- ۴۲۴ تشبیه انسان به نبات
- ۴۲۴ تشبیه انسان غافل به حیوان
- ۴۲۵ تشبیه انسان غافل به شیطان
- ۴۲۶ ارزش حقیقی مؤمن نزد خدا

سخن ناشر

در جهان پرتلاطم امروز، آیات پرشور الهی و کلام روح‌بخش معصومین و زمزم لایزال معارف شیعه مرهم جان‌های خسته و سیراب‌کننده تشنگان هدایت و رهایی جویندگان از ظلمت‌های نفس است. عالمان دینی و عارفان حقیقی غواصان این اقیانوس بیکران معرفت‌اند که گوهرهای ناب علوم قرآن و اهل بیت علیهم‌السلام را به دست آورده و به مشتاقان حقیقت عرضه می‌نمایند.

در این میان، کرسی منبر و خطابه رسانه دیرپا و سازنده‌ای است که از دیرباز زمینه ارتباط و انتقال معارف دینی و مکارم اخلاقی را میان عالمان و متعلمان فراهم کرده است و عالمان آگاه و هادیان دلسوز، که عمر خویش را صرف تتبع و تحقیق در آثار علمی شیعه نموده‌اند، عباد الله را به مصداق کریمانه « ادع الی سبیل ربک بالحکمة و الموعظة الحسنة »، با کلام نغز و لطیف خود به راه سعادت دعوت کرده‌اند.

مجموعه حاضر، که با عنوان « سیری در معارف اسلامی » در مجلدات مختلف و موضوعات متنوع در اختیار خوانندگان محترم قرار می‌گیرد، مجموعه مباحث عالمانه و ارزشمند محقق ارجمند حضرت استاد حسین انصاریان، مدظله العالی، است که یکی از عالمان برجسته و میراث‌داران گوهر سخن در زمان خویش است که استواری کلام و لطافت بیان نافذشان بر اهل نظر پوشیده نیست.

این گنجینه ارزشمند حاصل نیم قرن مجاهدت علمی و تبلیغی حضرت استاد جهت

نشر و ترویج فرهنگ غنی شیعه بر کرسی بحث و نظر می‌باشد که به منظور پربارتر ساختن محتوای تبلیغ دینی در جامعه و استفاده بیشتر طلاب محترم علوم دینی به زیور طبع آراسته می‌شود.

در این مجموعه گرانقدر، تلاش شده است با تکیه بر ویرایشی روشمند و دقیق - که شرح آن در یادداشت ویراستار آمده است - ساختار هنرمندانه مباحث و سبک استاد در ارائه سخن از بین نرود، تا ضمن نشر فرهنگ انسان ساز آل الله ﷺ شیوه منحصر به فرد استاد در تبیین معارف دینی نیز حفظ شده و به مشتاقان ارائه گردد.

مجلدی که اکنون تقدیم خوانندگان گرامی می‌شود بیست و پنجمین اثر از این مجموعه سترگ و دربردارنده ۲۶ گفتار در باب ارزش عمر و راه هزینه آن می‌باشد که مربوط به سخنرانی‌های استاد در دهه سوم ماه محرم ۱۳۸۴ در مسجد جامع رجایی شهر کرج و دهه اول صفر ۱۳۸۴ در مسجد النبی قزوین و دهه دوم محرم ۱۳۸۴ در مسجد ملا اسماعیل یزد است.

این مکتوب، علاوه بر در برداشتن متن سخنرانی که لاجرم سبک و سیاق متن را نیز گفتاری می‌سازد، از فواید زیر خالی نیست:

- عنوان بندی مناسب و تفکیک مطالب و موضوعات.
- استخراج مصادر آیات و روایات و ارائه مطالب متنوع دیگر در پی نوشت.
- ذکر نام مستقل برای هر بحث (در انتخاب نام هر مجلد و نیز هر گفتار غلبه موضوع مدنظر بوده است، نه انطباق کامل موضوع و محتوا)
- مجموعه متنوع فهرست‌ها و...

در پایان، با امید به این که این اثر مورد رضایت حضرت حق و اهل بیت عصمت و طهارت ﷺ و مقبول نظر مبلغان دینی قرار گیرد، لازم است از استاد انصاریان، دامت برکاته، که این فرصت مغتنم را در اختیار قرار دادند سپاسگزاری نمایم.

مرکز علمی تحقیقاتی دارالعرفان

پیش گفتار مؤلف

«أَلْحَمْدُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ وَعَلَى آلِهِ آلِ اللَّهِ»

پایه گذار منبر و جلسات سخنرانی برای رشد و هدایت جامعه وجود مبارک پیامبر اسلام صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بود. ارزش تبلیغ دین از طریق منبر و جلسات تا جایی بود که خود رسول اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تا روز پایان عمرشان با کمال اخلاص به بیان معارف دین پرداختند و در این راه زحمات سنگینی را متحمل شدند. پس از پیامبر، وجود مقدس امیرمؤمنان عَلَيْهِ السَّلَام ادای این تکلیف الهی به عهده گرفتند که بخشی از سخنرانی‌های آن حضرت در کتاب بی نظیر نهج البلاغه موجود است.

امامان معصوم، به ویژه حضرت باقر و حضرت صادق عَلَيْهِمَا السَّلَام نیز تا جایی که فرصت در اختیارشان قرار گرفت و مزاحمتی از جانب حکمرانان بنی امیه و بنی عباس برایشان پیش نیامد این مهم را به صورت بیان معارف الهی و رشته‌های مختلف علوم به صورتی که حجت تا قیامت بر همگان تمام باشد به عهده گرفتند و دیگران را که مورد اعتمادشان در علم و عمل بودند به این مسأله تشویق کردند.

عالمان مخلص و باعمل شیعه برای حفظ دین خدا و تبلیغ معارف الهیه بر اساس قرآن و فرهنگ اهل بیت قرن به قرن تا به امروز که سال ۱۳۸۷ هجری شمسی است این جایگاه عظیم را حفظ کردند؛ شخصیت‌هایی چون شیخ مفید، شیخ صدوق، شیخ